

EMNT: 2013 az Autonómia Éve

2013. 2. 3.

A „Válaszd az életet!” - Válaszd az autonómiát! címmel megszervezett konferencia keretében az Erdélyi Magyar Nemzeti Tanács az Autonómia évének nyilvánította a 2013-as évet. Céljaikat a Szatmári nyilatkozatban foglalták össze, a konferencia mintegy négyszáz résztvevője elfogadta a Partiumi Autonómia Tanács létrehozásáról szóló Szándéknyilatkozatot is.

A konferencia első előadója, **Ágoston András**, a Vajdasági Magyar Demokrata Párt (VMDP) elnöke kijelentette: a határon túli magyar közösségekben „törvényszerű” egy politikai törésvonal. Ennek az egyik oldalán a „hatalommal jóban levők”, a napi együttműködést előnyben részesítők, míg a másik oldalon az autonomisták, egy „távolabbi célt szem előtt tartók” dolgoznak. Ágoston felidézte, a kilencvenes években a VMDP-ben úgy vélték, a „normálisan, demokratikusan gondolkodó” trianoni utódállamokban a magyar kérdésre mindenki a megfelelő autonómiaformát tartja a legjobb megoldásnak. „Akkor még úgy gondoltuk, az autonómia megvalósítása könnyebb lesz, mint a kettős állampolgárság megszerzése” – mondta a pártelnök. Az RMDSZ kisebbségi európai polgári kezdeményezését úgy minősítette, az csupán általános kisebbségvédelmi elveket tartalmaz, így a Minority SafePack nevű csomag arra szolgál, hogy általa az Európai Unió tagországai „végleg letudják” a helyi közösségek autonómia követeléseit.

Neves előadókat vonultatott fel a konferencia

Beke Sándor magyarországi kormányzati tanácsadó, a Fidesz szakértője úgy fogalmazott, büszke rá, hogy az erdélyi nemzeti mozgalomban olyan fiatalokat ismerhetett meg, akik „rendkívül komolyan veszik az autonómiát”, és felismerték azt a lehetőséget, hogy az „európai téterő” valós lehetőséget nyújt az önrendelkezés megvalósításához. Beke úgy vélekedett, az autonómia nem „politika kérdése, hanem nagyon komoly történelmi feladat.” A Magyar Szocialista Párt vezetőségének erdélyi látogatására utalva kijelentette: „gyalázat”, hogy az erdélyi magyarság 2014-es szavazatainak megosztását készítik elő, majd arra kérte a hallgatóságot, közös erővel akadályozzák meg, hogy ez a gyalázat bekövetkezessen.

Izsák Balázs, a Székely Nemzeti Tanács (SZNT) elnöke rámutatott: nem csak az erdélyi nemzeti mozgalom tíz éves évfordulója miatt indokolt a 2013-as évet az Autonómia Événak nyilvánítani, de az Európa Tanács 1201-es ajánlása – amely lényegében a területi autonómiához való jogot szavatolja – is idén lesz húsz éves. Izsák elmondta, az 1201-es ajánlást ratifikáló Románia annak gyakorlatba ültetésével az EU-csatlakozás óta adós. Az SZNT elnöke kijelentette: a Székelyföld gazdasági diszkriminációnak, illetve a beolvasztásával és felosztásával való fenyegetéseknek van kitéve. A román kormány régiósítási terveit elfogadhatatlannak nevezte. „Autonóm Székelyföldet akarunk, úgy, ahogy az Európában minden, nemzetiségi hagyományokat őrző régióval történt” – zárt Izsák Balázs.

Kincses Előd, az EMNT Kezdeményező Testületének tagja szerint Tőkés Lászlót azért fosztották meg 2003-ban az RMDSZ tiszteletbeli elnöki címétől, mert elfogadhatatlan volt a „tájba simuló” vezetőség számára, hogy olyan tagja legyen, aki nem csak a választási kampányban beszél az autonómiáról, hanem következetesen ki is áll érte. Sajnálatosnak nevezte, hogy tíz év után a választók még mindig hitelt adnak az RMDSZ egységretorikájának. Kincses a felsőbb bírósági fórumok egynyelvűségét, illetve a Marosvásárhelyi Orvosi és Gyógyszerészeti Egyetem magyar tagozatának megalapítása körüli éles vitákat elemezve kijelentette: az RMDSZ „kis lépéses politikája nem vezet sehová.”

Fodor Imre, az EMNT Kezdeményező Testületének tagja úgy fogalmazott, az erdélyi magyarok különösen hálásak a kettős állampolgárságért, mert „Trianon óta ez a legértelmesebb, legtöbb örömet okozó ajándék az anyaország részéről.” Fodor a Székelyföld területi autonómiájáról rendelkező, 2006-os, nem hivatalos népszavazásról elmondta: Hans Gert Pöttering, az Európai Parlament akkori elnöke azt bemutatásakor úgy minősítette: „a többi európai kisebbség számára példamutató, hogy a demokrácia eszközeit használták, és nem kértek olyasmit, ami Románia területi egységét veszélyeztetné.”

Katona Ádám, az Erdélyi Magyar Kezdeményezés elnöke, az EMNT volt Kezdeményező Testületének tagja szerint az erdélyi magyarságnak háromszintű autonómiára van szüksége.

A magyarok által többségében lakott részek területi autonómiáján túl, azokban a régiókban, ahol a magyarság elveszítette a többségét, az önkormányzati testületek révén garantált, „tanácsai autonómiára” van szükség – mondta. Katona a szörványtelepüléseken az úgynevezett egyéni elvű autonómiák létrehozását sürgette.

Tőkés László munkásságáért egy Kós Károlyt ábrázoló emléklakettet vehetett át

Gazda József, az EMNT Kezdeményező Testületének tagja rámutatott, az erdélyi magyar politika törésvonalai az autonómiához való hozzáállás mentén alakultak ki. Az RMDSZ a mai napig sem autonómiapárti, holott a magyarság megmaradásának egyetlen lehetősége a területi autonómia. Gazda szerint szükséges, hogy az erdélyi nemzeti oldal szervezeteinek törésvonalai „légiesedjenek”, hogy aztán a baloldalt együttes erővel győzzék le.

Veres Kupán Enikő, az EMNT Szatmár megyei szervezetének elnöke, úgy fogalmazott, a magyar közösség számára az autonómia „maga a szabadság”. Veres Kupán szerint az EMNT „az igaz úton jár”, nem mások ellen, hanem a saját közösségéért dolgozik.

A szünet utáni ülést **Nagy Pál**, az EMNT udvarhelyszéki szervezetének vezetője, a Magyar Ifjúsági Tanács (MIT) volt

elnöke nyitotta meg, aki az ifjúsági szervezet tíz évvel ezelőtti ellenállására, illetve annak mai értelmezésére reflektált beszédében. Emlékeztetett arra, hogy a szervezet 1995-ben alakult meg, több országos ifjúsági szervezet tömörülése révén, az RMDSZ bábáskodása mellett. Létrehozói Tókécs Lászlót, az RMDSZ tiszteletbeli elnökét tekintették szellemi vezetőjüknek. Az egykori MIT-elnök felelevenítette: a kezdetektől fogva másképpen látták az érdekképviselet mikéntjét, mint az RMDSZ csúcsvezetése – amit csak tovább súlyosbított a tiszteletbeli elnök munkájának a szövetség általi ellehetetlenítése –, így 2001-ben „kenyértörésre” került sor. Bár a MIT egysége megbomlott a „szakítás” után, az azóta eltelt időben az ifjúsági szervezet újra megerősödött. Nagy Pál arról is említést tett, hogy manapság nagyon alacsony lett a fiatalok közéleti szerepvállalása, és a MIT-nek nagyobb szerepet kell vállalnia a tendencia változtatásában.

Toró. T. Tibor, az Erdélyi Magyar Néppárt elnöke, az EMNT Kezdeményező Testületének tagja „A Reform Tömörüléstől az Erdélyi Magyar Néppártig” címmel tartott értekezést. Mint mondotta: a 2003-as esztendő referenciapont az erdélyi magyar politikai életben, hiszen ekkor intézményesült az önrendelkezés gondolata. Akkor még egységes politikai képviseletben gondolkodtak, és abban reménykedtek, hogy a homogenizáló, kizárólagosságra törekvő RMDSZ még visszatérhet a gyökereihez – emlékezett vissza a Néppárt elnöke. Kifejtette: tíz év távlatából sokan úgy látják, hogy ekkor kellett volna egy autonomista pártot alapítani, azonban 2003-ban még nem látták tisztán, hogy a balra tolódott érdekképviseleti szövetség már nem reformálható meg. Toró arról is említést tett, hogy bár 2007-ben, az európai parlamenti választások alkalmával sikerült a nemzeti egységet létrehozni Tókécs László személyes értékrendje körül, amelynek sodrásában megalakult a Magyar Polgári Párt. Utólag azonban bebizonyosodott, hogy ez a politikai formáció nem érett meg az autonómia következetes képviseletének feladatára. Az aktuális politikai helyzet, illetve a jövőbeli tervek összefüggésében a Néppárt elnöke elmondta: küldetésüknek tekintik az autonómia képviseletét felvállaló szervezetek közötti együttműködés megteremtését Erdélyben és a Kárpát-medencében.

Szilágyi Ferenc, az EMNT alelnöke a partiumi-érmelléki autonómia tervezetét ismertette a konferencián. Kijelentette: a Partiumban is megérett a helyzet arra, hogy önrendelkezésről beszéljünk, annál is inkább, mivel ennek a térségnek több szempontból is jobb adottságai vannak az autonómia megvalósításához, mint Székelyföldnek. Előadásából kiderült: a partiumiak számára a dél-tiroli autonómia-modell a kézenfekvő, mivel ez a régió számos tekintetben megegyezik a Partium adottságaival, népességi adataival, stb. Meggyőződése szerint a Partiumnak ez az egyetlen esélye a talpra állásra.

Tókécs László EP-képviselő, az EMNT elnöke a konferencia zárásaként közös munkára biztatott. „Ha van olyan ügy, amely életbevágóan fontos az erdélyi magyarság számára, az az autonómia ügye” – mondotta. Hangsúlyozta: fontos, hogy az Autonómia Évében mindenki találja meg a maga feladatát, és vegye komolyan azt, hiszen csak így adhatunk újabb lendületet az erdélyi önrendelkezés kérdésének. A Kárpát-medencei Magyar Autonómia Tanács (KMAT) elnöke fontosnak tartotta kiemelni: az erdélyi magyar politikai szervezetek autonómia-terveinek összehangolására van szükség a kisebbségvédelem tárgyában benyújtandó európai polgári kezdeményezés ügyében. Bár az RMDSZ megpróbálja kisajátítani a kezdeményezést, elébe kell mennünk a széthúzásnak, ugyanis ezt a kérdést nem szabad divergensen kezelni – fogalmazott Tókécs László, aki az önfegyelem hiányával magyarázta a párbeszéd-képtelenséget.

A „Válaszd az életet!” – Válaszd az autonómiát! elnevezésű konferencia a **Szatmári nyilatkozat**, illetve a Partiumi Autonómia Tanács létrehozásáról szóló szándéknyilatkozat elfogadásával zárult.

A konferencia után megtartott sajtóértekezleten **Sándor Krisztina**, az EMNT ügyvezető elnöke sikeresnek ítélte a Szatmárnémetiben megtartott konferenciát, melyen több mint négyszázan vettek részt szerte Erdélyből, és a határokon túlról.